

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УКРАЇНИ

Навчально-науковий Інститут лісового і садово-паркового
господарства
Кафедра ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства та
урбоекології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему **Ландшафтне облаштування території Львівського
обласного перинатального центру**

Спеціальність _____ 206 Садово-паркове господарство _____
(код і назва)

Освітньо-професійна програма _____ 206 Садово-паркове господарство _____
(код і назва)

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Доцент Марутяк С. Б.
(підпис) (посада, наук. ступінь, прізвище та ініціали)

Виконав ст. гр. __СПГСз-41 _____ Левицька В. Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання: _____

Керівник роботи _____ **С. Б. Марутяк**
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Номер	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Терміни виконання етапів кваліфікаційної роботи	Примітка
1	Розділ 1	10.11. – 24.11.	виконано
2	Розділ 2	25.11. – 26.11.	виконано
3	Розділ 3	27.11. – 30.11.	виконано
4	Розділ 4	31.11. – 07.12.	виконано
5	Оформлення пояснювальної записки	08.12. – 12.12.	виконано
6	Оформлення доповіді та презентації	13.12. – 20.12.	виконано

Студент _____ **В. Ю. Левицька**

(підпис)

Керівник роботи _____ **С. Б. Марутяк**

(підпис)

Примітка:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання кваліфікаційної роботи і контролю за ходом роботи з боку кафедри і директора інституту.
2. Розробляється керівником кваліфікаційної роботи. Видається кафедрою.

Формат бланка А4 (210^X 297 мм), 2 сторінки на одному аркуші з двох сторін.

УДК 712.4 631 (075.32)

АНОТАЦІЯ

Левицька В. Ю. Ландшафтне облаштування території Львівського обласного перинатального центру. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство. – НЛТУ України. Львів, 2024. 60 с.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає 61 сторінки. Науково-дослідна частина складається із 10 таблиць та 5 рисунків.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел (47 джерела).

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є ландшафтне облаштування території Львівського обласного перинатального центру.

У бакалаврській роботі наведено результати аналізу стану благоустрою та озеленення та розроблення проектних заходів з благоустрою та озеленення території Львівського обласного перинатального центру, агротехніки створення та утримання садово-паркових композицій.

Ключові слова: озеленення, благоустрій, перинатальний центр, агротехніка.

UDK 712.4 631 (075.32)

ANNOTATION

Levitska V. Yu. Landscaping of the territory of the Lviv Regional Perinatal Center. - Manuscript.

Bachelor's qualifying work on specialty 206 - Horticulture. - NLTU of Ukraine. Lviv, 2024. 60 p.

The total volume of the qualification work is 61 pages. The research part consists of 10 tables and 5 figures.

The qualification work consists of an introduction, four sections, conclusions, a list of used sources (47 sources).

The purpose of the bachelor's qualification work is the landscape arrangement of the territory of the Lviv Regional Perinatal Center.

The bachelor's work presents the results of the analysis of the state of improvement and landscaping and the development of project measures for the improvement and landscaping of the territory of the Lviv Regional Perinatal Center, agricultural techniques for creating and maintaining garden and park compositions.

Keywords: landscaping, beautification, perinatal center, agricultural machinery.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. БЛАГОУСТРІЙ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ПЕРИНАТАЛЬНОГО ЦЕНТРУ	9
РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА ТА МЕТОДИКА РОБІТ	20
2.1. Програма робіт	20
2.2. Методика робіт	20
2.3. Обсяги виконаних робіт	20
РОЗДІЛ 3. УРБОЕКОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ ОЗЕЛЕНЕННЯ.....	22
3.1. Коротка характеристика м. Львова	22
3.2. Містобудівельний аналіз	26
3.3. Архітектурно - планувальний аналіз.....	26
3.4. Ландшафтний аналіз	27
3.5. Недоліки з озеленення	27
3.6. Інвентаризація насаджень	28
РОЗДІЛ 4. ПРОЕКТ БЛАГОУСТРОЮ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ПЕРИНАТАЛЬНОГО ЦЕНТРУ	33
4.1. Проект благоустрою перинатального центру	33
4.2. Проект озеленення перинатального центру	34
РОЗДІЛ 5. АГРОТЕХНІКА НА ТЕРИТОРІЇ САДОВО-ПАРКОВОГО ОБ'ЄКТУ	39
5.1. Календарний план графік виконання робіт	39
5.2. Агротехніка створення та утримання насаджень	39
ВИСНОВКИ.....	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57

ВСТУП

Озеленення території - невід'ємне і важливе завдання впорядкування ділянок родильного будинку. Проблеми екології та охорони життєвого простору людини носять глобальний характер та набувають щоразу все більшої уваги у світі. Забруднення міст настільки стає значним, що іноді перевищує можливість для самоочищення урбанізованих екосистем.

Рослинне оформлення є одним із розділів декоративного мистецтва. Воно формує святковість, красоту та привабливість ландшафту, надає людині естетичну насолоду і створює добрий настрій.

Благоустрій та озеленення є інтегральною і невід'ємною частиною кожного проектного закладення як архітектурного, так і урбаністичного-значно впливає на якість життя. Вага ландшафту навколо родильного будинку як середовища, у якому починається зародження нового життя, є незмірно істотною. Середовище перинатального центру, як фрагмент урбанізованого ландшафту повинно бути гармонійне, закомпоноване і пристосоване до потреб споживача. Довкілля родильного будинку повинно забезпечити матерям безпеку, яка так необхідна на даному етапі життя, поєднуючи гармонійний спокій, а також гармонійне зорове сприйняття навколишнього пейзажу. Правильно запроектовані простори надають великий спектр можливостей різноманітних занять (відпочинку, прогулянок).

Декоративні насадження на території перинатального центру відносяться до насаджень обмеженого користування.

Сучасне оформлення декоративними рослинами є одним із розділів декоративного мистецтва. Отже враховуючи, що це безпосередньо територія родильного будинку, воно повинно бути святковим, красивим і привабливим, давати майбутнім матерям естетичну насолоду і створювати добрий настрій.

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є пошук проектних підходів до благоустрою та озеленення території обласного перинатального центру в м. Львові.

Завдання дослідження:

- провести літературний пошук з розроблюваної теми;
- розробити програму та методику робіт;
- виконати інвентаризацію насаджень на території обласного перинатального центру в м. Львові;
- провести ландшафтний аналіз території;
- розробити проект благоустрою та озеленення території.

Наукова новизна - розроблено проект благоустрою та озеленення території обласного перинатального центру в м. Львові на основі аналізу інвентаризації зелених насаджень та ландшафтного аналізу території.

Об'єкт дослідження – територія перинатального центру в м. Львові.

Предмет дослідження – інвентаризація зелених насаджень та ландшафтний аналіз території.

Методи дослідження – комплекс дендрологічних, ландшафтно-планувальних та садово-паркових підходів.

Практична значимість. Результати досліджень можуть використовуватись вдосконалення благоустрою та озеленення території обласного перинатального центру в м. Львові.

РОЗДІЛ 1. БЛАГОУСТРІЙ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ПЕРИНАТАЛЬНОГО ЦЕНТРУ

Озеленення території є невід'ємною частиною благоустрою ділянок, зокрема територій родильних будинків. Розміщення зелених насаджень – дерев, чагарників, газонів і квітників – повинно гармонійно поєднуватися з розташуванням прогулянкових зон, споруд і будівель, їх розмірами та конфігурацією. Озеленення виконує низку функцій: захист від пилу, шуму та вітрових потоків, ізоляція різних елементів території, створення естетично привабливого середовища та слугувати засобом ізоляції різноманітних планувальних компонентів та елементів території.

Особливості озеленення територій родильних будинків

1. Ізоляція зон відпочинку: Прогулянкові ділянки мають бути відділені від проїздів смугою насаджень шириною не менше 3 метрів. Озеленення повинно забезпечувати захист від пилу й вітру, а також сприяти оптимальному освітленню та аерації території.
2. Затінення: Для ізоляції перинатальних будинків по периметру передбачити чагарникові посадки (живопліт, групи). Для затінення до 1/3 площі майданчиків слід висаджувати дерева з густою або ажурною кроною. Чагарники використовують для створення живоплотів та ізоляції.
3. Зонування: Розділення території на функціональні зони досягається шляхом висаджування груп або окремих дерев і чагарників. Для цього слід обирати місцеві, стійкі види рослин, уникаючи рослин з отруйними плодами.
4. Врахування екологічних факторів: При проектуванні важливо враховувати альbedo поверхонь, радіаційний баланс і затінення від будівель та дерев. Вагому ролі відіграють тіні, які падають від будівель, та тіні, що відкидаються різної величини деревами або ж сонцезахисними пристроями та спорудами.

Особливі елементи благоустрою

- Захист від шуму і пилу: Уздовж огорож території передбачають висадження в'юнких рослин. Розміщення дерев з густою кроною допоможе зменшити вплив шуму з боку дороги.
- Комфортні умови для відпочинку: Затінення прогулянкових зон забезпечується за рахунок існуючих великих дерев або спорудження пергол з в'юнкими рослинами, тентів чи парасольок. Для захисту від вітру використовують декоративні стінки.
- Компактне озеленення: Через високу щільність забудови та наявність автостоянок доцільно застосовувати мобільні рішення – вазони, контейнери, квіткові композиції.

Ландшафтна терапія та благоустрій

Ландшафтна організація території перенатального центру спрямована на покращення санітарно-гігієнічних умов і створення сприятливого середовища для майбутніх мам. До основних завдань належать:

- захист від вітру, спеки, шуму, пилу;
- створення зон для сонячних і повітряних ванн, лікувальної фізкультури та прогулянок;
- декоративне озеленення для збагачення архітектурного вигляду будівель і території;
- маскування господарських будівель за допомогою насаджень.

Озеленення території родильного будинку

При озелененні перенатального центру слід врахувати, що будинок розташований недалеко дороги, яка є джерелом шуму та пилу, тому територію обгороджують сітчастими огорожами. По огорожі передбачено висаджування в'юнких рослин; посадочні місця слід розташовувати зовні огорожі. По периметру території перенатального центру рекомендується розміщувати дерева з крупною щільною кроною. Розміщення рослин в групах або рядами

сприяє захисту території перинатального центру від вітру. При відокремленні зони відпочинку слід враховувати часткове затінювання його поверхні. При цьому краще використовувати крупні існуючі дерева, проектуючи відпочинкової території. Для захисту від сонця доречно влаштування перголи з в'юнкими рослинами, парасольки або тенту, а для захисту від вітру декоративної стінки.

Висока щільність забудови, наявність автостоянок гостьових та інженерних комунікацій впливає на стан насаджень озелененої території в цілому. Бажано використовувати компактні та мобільні прийоми озеленення, що включають використання вази, переносного контейнера, квіткарок та іншого обладнання.

В основу лікувально-охоронного режиму покладають комплекс заходів, які сприяють скороченню до мінімумів негативного впливу на майбутніх мам чинників зовнішнього середовища, безумовних та умовних подразників для створення сприятливих умов для майбутнього життя. Цьому підпорядковано архітектурно-планувальне рішення родильної установи, озеленення та благоустрій її територій. У завдання ландшафтної організації території перинатального будинку входять: покращення санітарно-гігієнічних умов, захист від спеки, вітру, пилу, газів, шуму, покращення складу повітря; створення сприятливого середовища для майбутніх мам ландшафтотерапією; озеленення та благоустрій майданчика сонячних і повітряних ванн та лікувальної фізкультури, організація тротуарів для ходьби на території парку; збагачення архітектурного вигляду будівель та ділянки декоративними рослинами; організація ізольованих зон, маскування будівель господарського і підсобного призначення.

Таким чином, якісне озеленення території перинатального будинку забезпечує комфортні умови для відпочинку, сприяє захисту від негативних впливів довкілля і створює сприятливе середовище для майбутніх мам та медичного персоналу.

Лікарняні об'єкти і території повинні відповідати вимогам комфорту який забезпечують: прогулянкові маршрути, зелені холи, фізкультурні зали, зручні для відпочинку садові меблі, пристрої для створення сприятливого мікроклімату.

До генерального плану лікарняного комплексу пред'являються наступні гігієнічні і медико-технологічні вимоги: загальносоматичні (багатопротільні) комплекси знаходяться як правило, в межах населених пунктів; родильні будинки доцільно розміщувати в приміській зоні у сприятливих умовах в природному і ландшафтному відношенні, що є додатковим лікувальним чинником.

Будівництво перенатального центру не допускається поряд з промисловими підприємствами, залізницею, аеродрому, автомобільних магістралей та інших джерел потужних шумів.

При централізованій і змішаній забудові площа, зайнята під будівлі, не перевищує 15%, зелені насадження займають не менше 60% території, під'їзди, проїзди і майданчики з твердим покриттям 25%.

При організації ландшафту і озелененні території застосовуються різні прийоми і видовий склад насаджень, що зважають на специфіку родильного будинку. У завданні на проектування, що видається установами охорони здоров'я, вказуються основні вимоги до ландшафтної організації території і переважний асортимент насаджень.

При рішенні ландшафту лікарняного парку використовується уся різноманітність чинників з урахуванням специфіки і профілю корпусів, що входять до складу родильного будинку.

Гігієнічні вимоги до території перинатального центру також диференціюються для різних природнокліматичних умов. Особливого значення при цьому набувають питання озеленення зонування з метою забезпечення необхідного санітарно-епідеміологічного і лікувально-охоронного режимів. Наприклад, раціональне озеленення, штучне обводнення і наявність фонтанів роблять особливо сприятливий вплив на мікроклімат

території і родильних корпусів в південних районах країни. Розташування родильного будинку в плані населеного пункту визначається профілем і наявністю при ній поліклініки. Вибір ділянки проводиться відповідно до генерального плану забудови населеного пункту з урахуванням максимального використання пасажирського транспорту, загальноміських інженерних комунікацій. Передбачаються резервні території для подальшого розширення лікарняних комплексів і підвищення рівня їх благоустрою і озеленення. При визначенні загальної і резервної території ґрунтуються на перспективних планах збільшення ліжкового фонду родильного комплексу і діючих норм площі на 1 ліжко (СНиП 2.07.01-89).

Ландшафтні умови розміщення. Для лікарняного комплексу переважний пологий південний схил. У IV будівельно-кліматичній зоні необхідно уникати південно-західної і західної орієнтації приміщень перебування майбутніх мам (із-за несприятливого впливу сонячної радіації на мікроклімат). Ділянки перенатального центру розташовуються на рівнинній, сухій, добре провітрюваній місцевості, поблизу зелених масивів і водойм.

Важливу роль в композиції родильного будинку грає рельєф, оскільки посадка будівлі на рельєфі дає можливість вирішити в різних рівнях технологічно несумісні процеси (наприклад, прийоми і рух відвідувачів).

При загальній стриманості лікарняної архітектури перепади рельєфу з елементами озеленення і благоустрою можуть служити істотним доповненням об'ємно-просторової композиції.

Розміщення лікувальних і допоміжних корпусів на ділянці робиться з урахуванням гігієнічних вимог, раціонального використання території і умов для найкращого обслуговування майбутніх мам. З цією метою складається генеральний план забудови організації і благоустрою території.

Для зменшення негативного впливу вуличного шуму родильні і гінекологічні корпуси розміщують на відстані не менше 30 м від червоної лінії вулиці, поліклініки - 15 м. Адміністративно-господарські будівлі допускається розташовувати по межі ділянки. До території перенатального центру повинні

вести зручні під'їзні шляхи, з окремим в'їздом до кожної зони; стоянки автомобільного транспорту організуються не ближче 40 і не далі 150 м від будівлі лікарні. Перед входами у будівлю потрібні обладнані і озеленюючі майданчики для відпочинку вагітних, а також відвідувачів.

В IV будівельно-кліматичній зоні враховуються особливості жаркого клімату. Рекомендується затінювання не менше 20-30 % території. Для цього можуть бути використані ширококронні дерева – ясен звичайний, платан західний, акація біла, софора японська. Обгороджування родильного будинку, як правило складають посадки низьких кущів у поєднанні з окремими високими деревами або двохярусними деревно-чагарниковими смугами з розривами через кожні 15-20 м для поліпшення аерації території.

Функціональне зонування території передбачає забезпечення оптимальних санітарно-епідеміологічних, лікувально-охоронних та психологічних режимів.

Рекреаційні ділянки кожного корпусу, що озеленюють, зручно зв'язуються з лікувальними відділеннями. При функціональному зонуванні територій перенатальних центрів слід враховувати вимоги до освітлення.

При функціональному зонуванні слід максимальне використовувати захисні властивості насаджень, передбачити захисні озеленювані смуги: навколо тлікарні - не менш 10 м ширини; з підвітряного боку або з боку джерела забруднення - не менш 15 м з захисних насаджень щільної конструкції;

Можна виділити два типи лікарняних ділянок з точки зору їх розміщення в плані міста і подальшого озеленення і благоустрою: околичні і в оточенні міської забудови.

При проектуванні родильного будинку в межах міської забудови максимально зменшується відсоток забудови ділянки і вивільняються території для лікарняного парку, украй необхідного в умовах міста. Тут раціональне застосування компактних висотних корпусів. У цих умовах в

композиції необхідно також враховувати сильний вплив архітектури навколишньої забудови і містобудівні вимоги.

На території лікарень виділяють такі функціональні зони: лікувальних не інфекційних корпусів, поліклініки, паталого-анатомічного корпусу, господарських корпусів, лікарняного парку або саду.

Розрізняють чотири типи забудови перенатальних центрів: *централізований* (усі відділення, крім господарських приміщень, розташовані в одному блоці), *павільйонний* (відділення розташовані в окремих корпусах), *блоковий* (корпуса відділень прилягають один до одного або ж пов'язані переходами) та *змішаний* (присутні елементи забудови вище згаданих типів). Відповідно до цих типів забудови формують системи озеленення.

Ландшафт парку або саду при активному використанні його для оздоровлювальних цілей може чинити значну позитивну дію на організм людини, тому лікарняний парк своєрідна лікарня, доповненням до комплексу заходів що виконуються в лікарні. Сад для майбутніх мам краще розташовувати з південного боку забудови. Система планування може бути регулярною і пейзажною: вибір її визначається рельєфом, наявністю існуючих насаджень і іншими місцевими умовами. При створенні саду для майбутніх мам необхідно: врахувати усю різноманітність чинників, використання яких можливе в природних умовах цього саду; класифікувати ці чинники з точки зору застосування їх в підтримуючому процесі лікарні; вибрати ті з них, які мають бути домінантними, як що найбільш відповідають профілю лікарні.

Фактори впливу, які створюються деревами та кущами, визначаються компактністю, формою, контуром, структурою і колоритом листя, цвітінням і плодами, ароматом і шелестом листя. Їх можна поділити на дві групи: стимулюючі (активізуючі) і заспокійливі.

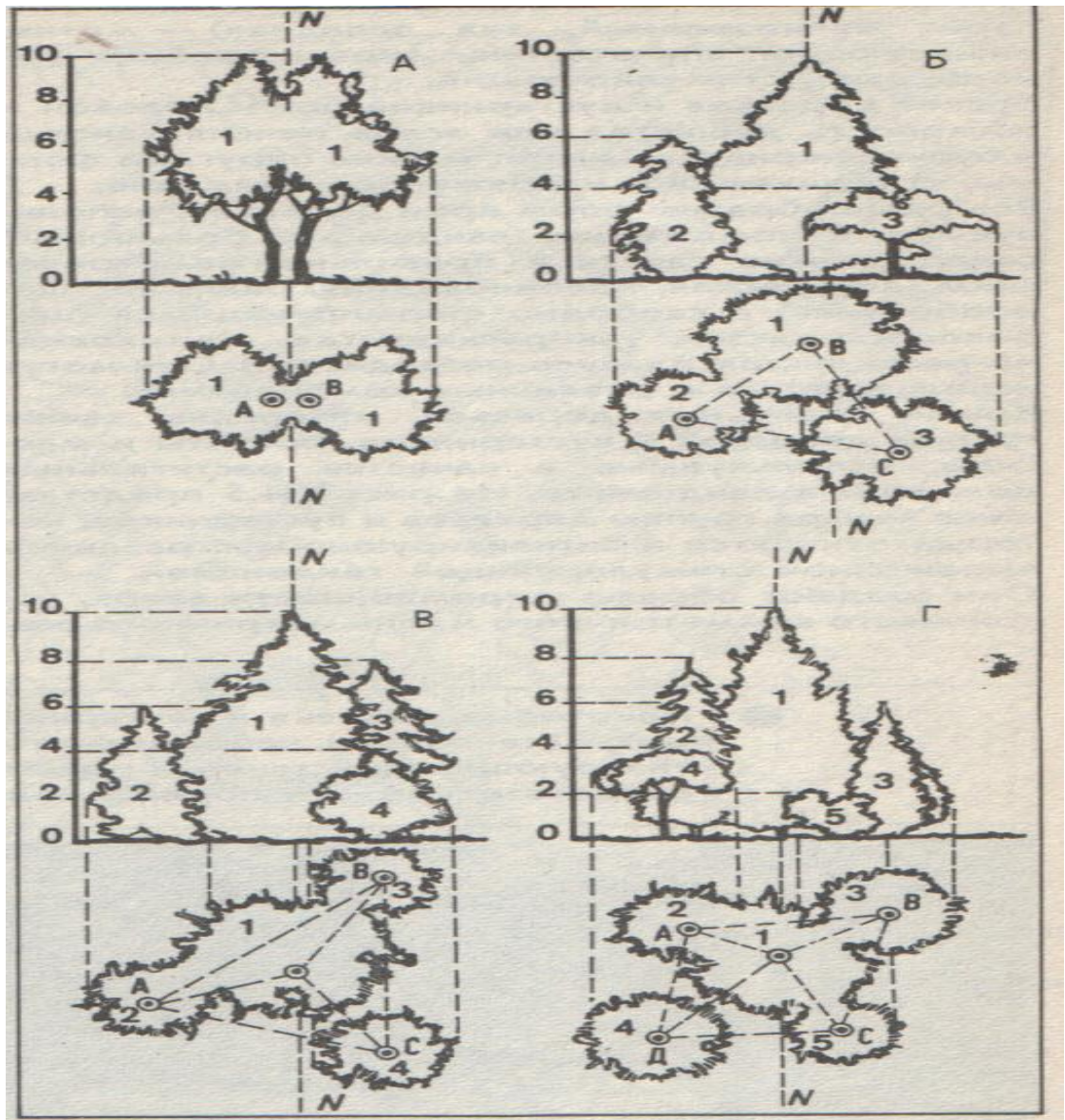

Рис.1.1. Стимулюючі групи дерев:

А - симетрія з двох однакових екземплярів ялівцю віргінського близька до щадного чинника; Б - урівноважена асиметрія з трьох порід (кипарисовики нутканский, Лавсона і горохоплідній) має стимулюючий характер завдяки різноманітності висоти і боротьбі напрямів; В - урівноважена асиметрія (ялиця одноколірна, ялина звичайна, два тиси європейських різної висоти) ще жвавіша при більшій кількості дерев і різноманітності висот; Г - п'ять екземплярів (туя велетенська, ялина звичайна, ялиця Віча, кипарисовик горохоплідній, низькоросла туя західна), створюють перехід до дратівливого чинника, маючи найбільш складну за профілем композицію.

Перша група це сильно активізуючі, дратівливі, збуджуючі та помірно активізуючі. Друга група факторів: ощадливі, помірно заспокійливі та ті, що сильно заспокійливі та гальмують. Прийоми використання садово-паркових композицій для дії на організм: посилення циркуляції крові і поліпшення обміну речовин боскет з сосни звичайної, чорної, Веймутова; повітря в нім, особливо під час літньої жари, сильно насичений ефірними виділеннями що діє як корисний подразник органів дихання (людина дихає тут глибше, ніж зазвичай); щоденні прогулянки і тренування серцевої діяльності – алея з ухилом до 5°; з одного боку вона обсаджена деревами і кущами (липа дрібнолиста або клен гостролистий бересклет європейський або калина-гордовина, які створюють тінь і затишок) з іншої – вид на відкритий простір поляни; повільні, ритмічно розмірені прогулянки і відпочинок на відокремлених лавах і кріслах (гальмування, що веде до відновлення сил) – алея з широко розлогих зонтикоподібних форм дерев (дуб черешковий горизонтальний, ліщина звичайна як підріст, що створюють затишний коридор); усунення нервової напруги (може застосовуватися в парках психоневрологічних лікарень і лікарень відновного лікування) – масиви з дерев і кущів (клен-явір, каштан кінський, слива, черемха і бирючина звичайна). Має загальний м'який темно-зелений тон листя, розсіювальний різкість прямого освітлення, грає щадну роль по відношенню до стомлених очей; відпочинок сприяючий гальмуванню реакцій нервової системи на зовнішні подразники – лава, густо обсаджена деревами і кущами (клен трилопатевий, бузок звичайний).

В якості заспокійливих чинників можуть застосовуватися: масив дерев і кущів з гостровершинних хвойних порід (ялина звичайна, балканська, ялівець звичайний, які створюють неспокійні контури) – діє як корисний подразник зорового сприйняття сприяє підйому настрою; група хвойних колоновидних дерев (кипарис вічнозелений, туя західна) – мотив, оживляючий враження, доповнюючий одноманітність, стимулюючий; боскет дерев і кущів (клен польової і жимолость запашна або ясен пенсильванський і бузина чорна) – має

м'які округлі форми, що згладжують напружену увагу. Уся різноманітність форм крон дерев, використовуваних в композиції ландшафту лікарняних садів, можна звести до правильно-геометричних (конічна, колоновидна, овальна, куляста) і що вільно формується (широкорозкидиста, вузкорозкидиста, зонтиковидно-розкидиста, плакучо-розкидиста). Вони можуть використовуватися в різних комбінаціях. Окрім окремих дерев, цікаві також групи дерев і кущів, боскети і масиви, використовувані в якості рослинних домінант в ландшафті.

Багато рослин виділяють фітонциди – леткі речовини, що мають протимікробну дію. За даними Київського НДІ загальної і комунальної гігієни найактивніше дезинфікують повітря туя західна, евкаліпт, акація біла, ялина блакитна, верба плакуча, клен гостролистий, сосна звичайна. Ці породи рекомендуються для території лікарень. Дослідженнями також встановлено, що повітря збагачений легкими негативними іонами, сприятливо діє на організм. Така іонізація створюється в соснових лісах і масивах. Вважається, що в зимовому пейзажі основну роль грають хвойні і вічнозелені породи але естетична дія листопадних може бути не меншою: архітектоніка крони, вигини гілок, малюнок кори влітку маскуються листям, зимою ж особливості крони, фактура і забарвлення кори виявляються мальовничіше і чітко, особливо на тлі снігу. Динамічний, наприклад, в'яз, гілки якого у молодому віці підведені і спрямовані вгору. Урівноваженість крон деревовидних верб створює побудова спокою. До таких дерев завжди тягнуться люди з підвищеною нервовою збудливістю. Легка граціозна береза притягає боязких нервових дітей.

Опитування дітей в санаторії "Перлина Росії" в Анапі показав, що, спрямовуючись на пляж, вони вважають за краще йти повз тополі а назад, коли втомилися,- повз платани. І дійсно, тополі пірамідальні чинять стимулюючу дію, а платан "охороняє" і притягає круглими плодами-їжачками, форма яких заспокоює і розважає.

Таблиця 1.1

Приблизний асортимент зелених насаджень (для родильного будинку)

№ пп	Рослини	Кількість, шт.	Вік, років
1	2	3	4
	Дерева		
1.	Верба біла плакуча	1	6
2.	В'яз шорсткий	4	12-16
3.	Горобина звичайна	6	8-10
4.	Горобина чорноплідна	9	6-8
5.	Клен гостролистий	26	12-16
6.	Липа дрібнолиста	15	12-16
7.	Ялина колюча, висотою до 15 м	4	
	Разом:	65 шт.	
	Чагарники		
8.	Бузок звичайний	18/6	3-4
9.	Клен Гиннала	310/100	4-5
10.	Спірея верболиста	400/8	3-4
11.	Спірея японська	385/77	2-3
	Разом:	1113/266 шт/м ²	
12.	Квіти однорічки	900/18 шт/м ²	Однорічні
13.	Звичайний садово-парковий газон	2451 м ²	
	Склад: Мітлиця звичайна	14,71 кг	
	Райграс пасовищний	24,51 кг	
	Тонконіг луговий	9,8 кг	

Таблиця 1.2

Склад суміші трав, що рекомендується (у грамах на 1 м²)

№	Сорти трав	Менш родючі, сухі ґрунти	Вологі, зволожені ґрунти
1	Конюшина біла	1	
2	Костриця (овеча або красавка)	15	8
3	Мітлиця (біла, звичайна)		2
4	Райграс пасовищний	4	
5	Тонконіг (луговий, сплюснутий)		10
	Всього:	20	20

РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА ТА МЕТОДИКА РОБІТ

Метою бакалаврської кваліфікаційної роботи є пошук проектних підходів до благоустрою та озеленення території обласного перинатального центру в м. Львові.

2.1. Програма робіт

Для виконання поставленої мети, програмою передбачено виконати наступний обсяг завдань:

- провести літературний пошук з розроблюваної теми;
- розробити програму та методику робіт;
- виконати інвентаризацію насаджень на території обласного перинатального центру в м. Львові;
- провести ландшафтний аналіз території;
- розробити проект благоустрою та озеленення території.

2.2. Методика робіт

Реалізація поставлених завдань здійснювалася за такою методикою:

- Літературний огляд проведено на основі аналізу джерел, перелік яких наведено в кінці роботи.
- Ландшафтний аналіз території обласного перинатального центру в м. Львові виконано в камеральних умовах, використовуючи матеріали інвентаризації.
- Проект благоустрою та озеленення території розроблено з урахуванням опрацьованих літературних джерел та сучасного практичного досвіду.

2.3. Обсяги виконаних робіт

У межах кваліфікаційної бакалаврської роботи було реалізовано наступний обсяг завдань:

1. Проведено літературний пошук з теми дослідження.

2. Розроблено програму та методику виконання робіт.
3. Виконано інвентаризацію зелених насаджень на території обласного перинатального центру в м. Львові.
4. Проведено ландшафтний аналіз території.
5. Розроблено проект благоустрою та озеленення території обласного перинатального центру в м. Львові.

Такий підхід забезпечив комплексний підхід до виконання поставлених завдань і створення ефективного рішення для благоустрою території.

РОЗДІЛ 3. УРБООКОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ ОЗЕЛЕНЕННЯ

3.1. Коротка характеристика м. Львова

Географічне положення Львова

Місто Львів розташоване, закладалося і розвивалося на межі фізико-географічних районів – Давидівського пасма, Львівського Опілля, Розточчя та Грядового Опілля. Його географічні координати: 49°50' північної широти та 24°00' східної довготи. Положення міста було вигідним як з економічної, так і з оборонної точки зору, що є характерним для середньовічних міст Європи.

Гідрологія

Львів характеризується розмаїттям гідрологічних об'єктів:

- Водойми: близько 40 шт.
- Джерела: близько 100 шт.
- Річки та потоки: загальною довжиною 51 км.

Більшість міста належить до басейну річки Полтва (Балтійський басейн), яка разом із притоками (Марунька, Чижківська, Бережанська та Сигнівська Вульки) розташована в межах Львівського плато. Чорноморський басейн представлений річками Зубра та Зимна Вода.

Високодебетне джерело (більше 1 л/сек) у парку Залізна Вода (вул.Ярославенка). Ряд джерел (розхід води 0,1-1 л/сек.) розташовані вздовж вул.Ярославенка (долина Софіївського потоку), у долині Голосківського потоку, біля підніжжя Чортової Скелі (Лисиницький потік). Джерела в більшості необлаштовані, вода не використовується і зливається в каналізацію. У місті відсутні природні водойми, за винятком колишнього озера на Збоївському потоці. Антропогенні водойми утворилися на місцях кар'єрів (вул. Стрийська-Наукова, парк "Знесіння", Алтайські озера). Більшість штучних водних об'єктів створено на початку ХХ ст., деякі зникли (потік Софіївський, озера в парку імені Папи Павла II, вул. Хуторівка).

Геологічна структура

Львів розташований на Львівському палеозойському прогині. Геологічна основа міста представлена породами палеозою, мезозою та кайнозою. Визначальне значення для території міста мають породи - верхньокрейдяні, неогенові та четвертинні.

- Верхньокрейдяний комплекс: входить до Львівської крейдяної мульди, майже цілковито перекритий неогеновими та четвертинними породами, на денну поверхню виходить у глибоких ярах району с. Лисиничі. Породи представлені мергелями з домішками піриту, лімоніту та гіпсу.
- Неогеновий комплекс строкатий: включає осадові породи відкритого моря, поширені на Львівському плато, Розточчі та інших територіях.

Ґрунти

- Природні представлені дерново-підзолистими, сірими і світло-сірими опідзоленими ґрунтами, рідко дерново-карбонатні ґрунти і чорноземи карбонатні та болотні.
- У районах антропогенного впливу зустрічаються насипні ґрунти.
- Найбільших змін зазнали ґрунти у заплаві Полтви, русло якої каналізоване. Тут заплава річки сформована за рахунок насипних ґрунтів потужністю від 1 до 5 м. Зазнали трансформації ґрунти на території Львівського плато. Потужність насипних ґрунтів тут коливається від 1 до 15 м.

Клімат

Клімат у Львові помірно-теплий, вологий, із впливом Атлантичного океану. Взимку і весною спостерігається надходження континентальних арктичних мас повітря, що спричиняє безхмарну холодну, погоду та низьку температуру. У літньо-осінній період переважає вплив морського арктичного повітря, що приносить вологу холодну, погоду. Весною і літом іноді поступає континентальне тропічне повітря, що зумовлює високі температури. Середня

річна кількість опадів у місті - 782-798 мм, з яких припадає на теплий період року. Аномальна максимальна (1320 мм у 1893 р.) та мінімальна (369 мм (1904 р.) кількість опадів. Середня річна температура повітря становить $+7,7+7,9^{\circ}\text{C}$, середня температура січня $-4,9^{\circ}$, липня - $+18,3^{\circ}\text{C}$. В окремі періоди мають місце різкі похолодання - до $-35,8^{\circ}\text{C}$ (1929 р.), підвищення температури може сягати до $+37^{\circ}\text{C}$ (1946 р.). Річна амплітуда температур на території міста - $20,8^{\circ}$. Середньорічна кількість сонячних днів на території Львова - біля 50, похмурих - 150, решта - з мінливою хмарністю.

- Середньорічна температура: $+7,7^{\circ}\text{C} - +7,9^{\circ}\text{C}$.
- Річна кількість опадів: 782–798 мм, більша частина понад 70% припадає на теплий період.
- Середньорічна відносна вологість повітря: 79%. Зимом досягає 88-97%, влітку може знижуватися до 56%.
- Вітри: переважають західні та південно-західні.

Рослинність

Львів лежить на межі чотирьох геоботанічних районів:

1. Немирово-Магерівського (букові, дубово-соснові ліси).
2. Гологоро-Вороняківського (букові ліси).
3. Щирецького (дубові ліси).
4. Кам'янсько-Бусько-Винниківського (дубово-соснові та дубові ліси).

Найбільші зелені зони міста:

- РЛП "Знесіння".
- Лісопарк "Погулянка".
- Лісопарк "Білогорща".
- Парк "Високий Замок"
- Личаківський цвинтар

Характерною особливістю Давидівського пасма було те, що на південних та південно-західних схилах зустрічалася лучно-степова рослинність (на горі Хоμεць) (рис. 3.1).

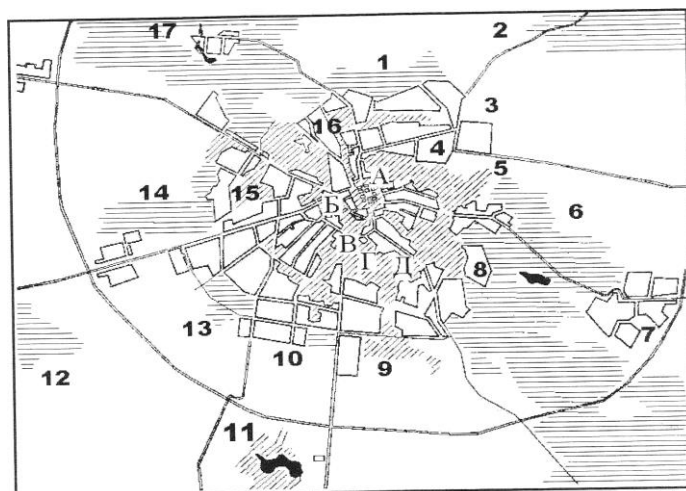

Рис. 3.1. Схема зеленої зони міста Львова: А система історичних садів та скверів; Б - парк ім. Івана Франка; В Стрийський парк; Г - парк культури і відпочинку ім. Б.Хмельницького; Д - парк „Залізна вода“; 1 - Голоско; 3 - долина р. Полтва; 2 - Збоїща; 5 - РЛП "Знесіння"; 4 - парк "Високий Замок"; 6 - заказник "Винники"; 8 - лісопарк "Погулянка"; 7 - Винники; 10 - Богданівна; 9 - Сихів; 11 - Глинна Наварія; 13- парк "Скнилівський"; 12 - Лапаївка; 15 - парк "Левандівський"; 14 - лісопарк "Білогорський"; 17 – Брюховичі; 16 - Кортумова гора;

Природною рослинністю Львівського плато це дубові, дубово-букові та букові ліси. У долинах річок поширені луки та болота. Невеличкі ділянки природної рослинності встановлені в парку по вул. Княгині Ольги та в парку "Залізна вода", які представлено деградованими грабово-дубовими та грабово-дубово-буковими лісами.

На Розточчі поширеної природні дубово-соснові, грабово-дубові та грабово-дубово-букові та сосново-букові ліси, в заплавах річок - заплавні луки і евтрофні болота. Флора Львова на кінець XIX ст. нараховувала 1059 видів, які належали до 503 родів та 111 родин. Серед флори зафіксовано було 785 синантропів. Загальна кількість флори на кінець XX ст. становила 988, з яких 83% - синантропні види.

Рис. 3.3. Схема руху автотранспорту по території ЛДОПЦ

3.4. Ландшафтний аналіз

На території об'єкту проектування – перинатального центру виявлено ряд ландшафтних особливостей:

- в'їзд на території перинатального центру;
- допоміжний вхід на території перинатального центру;
- будова корпусів;
- окружна дорога;
- прогулянкова зона для майбутніх мам і їх відвідувачів.

3.5. Недоліки з озеленення

Недоліки озеленення території перинатального центру в наступному:

- благоустрій зелених насаджень не відповідає стандартам ДСТУ і є неприпустимим для даної установи;

- вільно розміщені дерева не затіняють протягом усього дня частини майданчиків;
- окремі дерева затіняють будівлю перинатального центру;
- ряд дерев висаджено ближче 5 м від будівель, та 2 м від підземних комунікацій і 10 м від краю дороги;
- деревостани є застарілими ,що загрожує життю майбутніх мам.

Рис.3.4. Вигляд на територію перинатального центру

3.6. Інвентаризація насаджень

Зведена відлмість з інвентаризації та характеристики стану деревних та чагарникових насаджень наведено в табл. 3.1.

За результатами ландшафтного аналізу можна зробити висновок про відносно задовільний стан рослинного покриву та ландшафтного обладнання території перинатального центру.

Таблиця 3.1.

Інвентаризаційна відомість насаджень на території перинатального центру

№ зп	Українська назва	Латинська назва	Кількість, шт	Вік, роки	Висота, м	Діаметр на 1,3 м, см	Діаметр крони, м
1	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	6	10	7	21	4
2	Береза повисла	<i>Betula pendula</i>	5	15	9	18	6
3	Верба ламка	<i>Salix fragilis</i>	5	25	12	32	15
4	Клен гостролистий	<i>Acer platanoides</i>	9	4	4	6	1,5
5	Черешня	<i>Cerasus avium</i>	6	5	2	6	15
6	Клен-явір	<i>Acer pseudoplatanus</i>	1	3	2,5	4	1,5
7	Тополя тремтяча	<i>Populus tremula</i>	3	8	6	12	1
8	Береза повисла	<i>Betula pendula</i>	3	15	10	28	5
9	Липа серцелиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	4	8	5	16	4,5
10	Липа широколиста	<i>Tilia platyphyllos</i>	2	3	2,5	6	1
11	Липа серцелиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	3	5	3	10	2
12	Липа серцелиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	2	5	3	8	3
13	Липа серцелиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	4	8	5	10	6
14	Гіркокаштан звичайний	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	4	8	5	12	5
15	Черешня	<i>Cerasus avium</i>	5	15	11	28	10
16	Верба козяча	<i>Salix caprea</i>	1	24	14	28	11
17	Тополя тремтяча	<i>Populus tremula</i>	7	40	25	54	16
18	Тополя тремтяча	<i>Populus tremula</i>	11	23	15	26	8
19	Алича	<i>Prunus divaricata</i>	2	18	6	22	10
20	Верба ламка	<i>Salix fragilis</i>	1	25	10	42	18
21	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i>	5	20	10	28	6
22	Черешня	<i>Cerasus avium</i>	1	10	4	8	6

№ зп	Українська назва	Латинська назва	Кількість, шт	Вік, роки	Висота, м	Діаметр на 1,3 м, см	Діаметр крони, м
23	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	6	18	8	18	3
24	Горіх грецький	<i>Juglans regia</i> L.	1	3	2,5	6	3
25	Яблуня домашня	<i>Malus domestica</i>	5	10	8	24	6
26	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i>	2	20	7	16	0,6
27	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	8	8	3	16	4
28	Спірея	<i>Spiraea</i> L.	3	4	1,5	-	4
29	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i>	2	15	8	24	3
30	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i>	4	18	8	6	4
31	Горобина чорноплідна	<i>Aronia melanocarpa</i>	8	15	10	24	8
32	Жасмин садовий	<i>Philadelphus</i> L.	10	8	6	-	4
33	Спірея	<i>Spiraea</i> L.	4	6	3	-	3
34	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i>	2	19	7	16	1
35	Алича	<i>Prunus divaricata</i>	4	15	7	20	8
36	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	5	20	12	24	8
37	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i>	9	25	10	22	0,6
38	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i>	4	30	16	28	3
39	Горіх грецький	<i>Juglans regia</i> L.	3	6	5	8	3
40	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	9	10	6	14	4
41	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	7	20	10	24	8
42	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i>	9	25	10	22	0,6
43	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	7	10	9	16	6
44	Спірея	<i>Spiraea</i> L.	3	5	3	-	3
45	Верба ламка	<i>Salix fragilis</i>	1	45	13	64	10
46	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	10	12	10	16	4
47	Жасмин садовий	<i>Philadelphus</i> L.	1	6	4	-	5

№ зп	Українська назва	Латинська назва	Кількість, шт	Вік, роки	Висота, м	Діаметр на 1,3 м, см	Діаметр крони, м
48	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	14	8	8	12	5
49	Гіркокаштан звичайний	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	5	8	8	18	4
50	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i>	1	20	9	26	2
51	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	15	13	8	18	8
52	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	10	32	10	38	12
53	Черешня	<i>Cerasus avium</i>	1	24	10	48	12
54	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i>	5	20	7	18	0,6
55	Обліпіха крушиновидна	<i>Hippophae rhamnoides</i>	15	15	5	18	4
56	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	9	15	9	16	5
57	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	3	20	10	24	8
58	Береза повисла	<i>Betula pendula</i>	1	35	15	54	12
59	Верба ламка	<i>Salix fragilis</i>	2	40	15	72	15
60	Яблуня домашня	<i>Malus domestica</i>	1	17	7	32	6
61	Бузок звичайний	<i>Syringa vulgaris</i>	4	4	2	-	4
62	Вишня	<i>Prunus cerasus</i>	4	15	7	24	6
63	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	16	10	8	14	5
64	Верба козяча	<i>Salix caprea</i>	2	7	8	16	5
65	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	22	20	10	28	8
66	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	10	15	8	16	7
67	Яблуня домашня	<i>Malus domestica</i>	2	28	10	28	8
68	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i> Mill.	1	28	12	38	12
69	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	23	20	10	24	8
70	Бузок звичайний	<i>Syringa vulgaris</i>	1	5	3	-	4
71	Горіх манджурський	<i>Juglans mandshurica</i>	1	12	8	18	9
72	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	11	20	7	24	6

№ зп	Українська назва	Латинська назва	Кількість, шт	Вік, роки	Висота, м	Діаметр на 1,3 м, см	Діаметр крони, м
73	Черешня	<i>Cerasus avium</i>	2	10	7	18	5
74	Жасмин садовий	<i>Philadelphus L.</i>	1	8	4	-	5
75	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i>	5	20	7	16	0,6
76	Горобина чорноплідна	<i>Aronia melanocarpa</i>	4	5	2	-	3,5
77	Роза собача	<i>Rosa canina</i>	2	5	1,5	-	3
78	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i>	3	23	8	32	3
79	Горіх грецький	<i>Juglans regia L.</i>	2	3	2	6	2
80	Спірея	<i>Spiraea L.</i>	3	6	2	-	3
81	Вишня	<i>Prunus cerasus</i>	2	3	2	6	2
82	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	7	10	6	22	6
83	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>	12	10	6	23	6
84	Роза собача	<i>Rosa canina</i>	1	7	3	-	4

РОЗДІЛ 4. ПРОЕКТ БЛАГОУСТРОЮ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ПЕРИНАТАЛЬНОГО ЦЕНТРУ

4.1. Проект благоустрою перинатального центру

До сфери благоустрою відноситься - будівництво доріжок, відпочинкових та прогулянкових зон із замощенням під лавочки, полив і освітлення тощо.

Територію перинатального центру запроектовано з урахуванням всіх особливостей даного об'єкту. Проект по благоустрою виконувався по принципу недовгого відпочинку відвідувачів, які прийшли провідувати майбутніх мам, і тому проектування альтанок, закритих навісами об'єктів було недоцільним, а були запропоновано оснастити територію лавочками, що відноситься до малих архітектурних форм.

Таблиця 4.1.

Баланс території перинатального центру

Елемент генплану	Площа	
	га	%
Будівлі і споруди	0,45	12
Замощена територія	0,82	21
Насадження	2,55	67
Дерева	0,85	22
Чагарники	0,53	14
Квітники	0,11	3
Газони	1,05	27
Живоплоти	0,01	1
Всього:	3,82	100

Біля лавочок запроектовано живі композиції з чагарників, квітників і пересувних квіткових контейнерів для візуального відокремлення зон один від одного.

Слід сказати, що перинатальний центр запроектовано таким чином, щоб створювати гармонійне зорове сприйняття довкілля родильного будинку.

забезпечити матерям безпеку, яка так необхідна на даному етапі життя, поєднуючи гармонійний спокій, а також гармонійне зорове сприйняття навколишнього пейзажу. Правильно запроектовані простори надають великий спектр можливостей різнорідних занять (відпочинку, прогулянок).

З Табл. 4.1. видно, що потрібно збільшити кількість деревних насаджень, збільшити площу існуючих квітників. А також потрібно створити живопліт, газони та висадити чагарники. Площа споруд, а також протяжність паркана залишається без змін.

4.2. Проект озеленення перинатального центру

Озеленення ділянок перинатального центру виконується відповідно до загального архітектурно-планувального вирішення, яке враховує специфіку лікувального процесу. Аналіз існуючих проектів та літературних джерел дозволяє визначити основні положення озеленення таких територій.

Асортимент рослин підбирається так, щоби враження від рослинних композицій не збуджувало негативної емоції та мало заспокійливі характери. Асортимент рослин підбирається з метою створення заспокійливого середовища. Слід уникати пишну, яскраво квітучу рослинність або ту, що має сильні неприємні запахи. Рослини мають забезпечувати сприятливі фітонцидні властивості, не затінювати приміщення та не ускладнювати простір. До водних елементів можна додати невеликі фонтани, струмки чи каскади. Номенклатуру, габарити та тематику малих форм слід узгоджувати з медичним профілем установи. Малих архітектурних форм використовують мінімально, із врахуванням медичного профілю закладу.

Існуючий стан зелених насаджень

На території перинатального центру у Львові (площа 6 га) було виявлено:

- Основні породи: тополя тремтяча, береза повисла, липа дрібнолиста та горобина звичайна (загалом 21 екземпляр).
- Розташування:
 - Тополі – на східній стороні території.

- Берези – у північній частині куртинно.
- Горобини – уздовж центральної алеї.
- Спорадично зростають окремі екземпляри яблуні лісової, вишні звичайної, клена татарського, каштана кінського, глоду, груші дикої, горіха волоського.
- Проблеми: часткове всихання крони ялини колючої, обмеженість видового складу, недотримання норм озеленення лікарняних закладів (зелень займає близько 50% території).
- Існуючі рослини формують ділянки напіввідкритого простору.

Рекомендації з модернізації зелених насаджень

Асортимент представлений незначною кількістю видів та їх чисельністю, що гостро зумовило необхідність модернізації усієї наявної системи озеленення території пренатального центру. Так, одним із найбільших проблем організації відпочинку на території пренатального центру, є погіршення стану шумового режиму та доволі висока частка в атмосферному повітрі аерополітантів.

З метою покращення умов відпочинку пацієнтів перинатального центру пропонується:

1. Покращення шумового режиму та зниження рівня аерополітантів: Висадка дерев із щільною кроною, великим листям, розгалуженими гілками, як-от клен гостролистий, липа дрібнолиста, береза повисла.
2. Декоративні властивості: Включення до асортименту горобини звичайної (декоративні плоди), бузку звичайного, жасмину, форзиції, а також хвойних (ялівець звичайний, ялівець козацький, самшит вічнозелений).
3. Квіткові композиції:
 - Міксбордери площею 17 м² із рослинами безперервного цвітіння (лаватера, чорнобривці, хости, бегонії, айстри).

- Формування клумб у центральній зоні, доповнення декоративними елементами, такими як самшит у вигляді кулі.

Зони відпочинку та благоустрій

У центральній частині території та за головним корпусом передбачено створення зон відпочинку:

- Квіткові клумби з лавочками.
- Садово-парковий газон із травосуміші (мітлиця біла, тонконіг лучний).
- Зона з альтанкою для відвідувачів у задньому дворіку.

Перспективні заходи

Для подальшого поліпшення стану зелених насаджень доцільно провести:

- Фітопатологічну експертизу (оцінка стану дерев та чагарників).
- Ентомологічне дослідження (аналіз впливу шкідників).

Реалізація запропонованих заходів сприятиме створенню гармонійного, функціонального та естетичного середовища для пацієнтів та персоналу.

Таблиця 4.2.

Асортимент квіткових рослин

№ зп	Українська	Латинська
1.	Багряник японський	<i>Cercidiphyllum japonicum</i>
2.	Бархат амурський	<i>Phellodendron amurense</i>
3.	Бук лісовий ф. темно-пурпурова	<i>Fagus sylvatica f. atropurpurea</i>
4.	Береза поникла, бородавчаста	<i>Betula pendula</i>
5.	Горобина звичайна	<i>Sorbus aucuparia</i>
6.	Дуб червоний північний	<i>Quercus rubra</i>
7.	Золотий дощ звичайний	<i>Laburnum anagyroides</i>
8.	Каштан їстівний	<i>Castanea sativa</i>
9.	Клен гостролистий	<i>Acer platanoides</i>
10.	Клен сріблястий цукристий	<i>Acer sacharinum</i>
11.	Клен платановидний ф. куляста	<i>Acer platanoides 'Globosum'</i>
12.	Липа дрібнолиста	<i>Tilia cordata</i>
13.	Магнолія кобус	<i>Magnolia kobus</i>

№ зп	Українська	Латинська
14.	Модрина європейська	<i>Larix decidua</i>
15.	Яблуня	<i>Malus 'Ola'</i>
16.	Айва середня	<i>Viburnum opulus 'Roseum'</i>
17.	Барбарис звичайний	<i>Berberis vulgaris</i>
18.	Барбарис Гумберга	<i>Berberis thunbergii</i>
19.	Бузок амурський	<i>Syringa amurensis</i>
20.	Бузок звичайний	<i>Syringa vulgaris</i>
21.	Вейгела квітуча	<i>Weigela florida</i>
22.	Дейція шорстка	<i>Deutzia scabra</i>
23.	Калина звичайна	<i>Chaenomeles superba</i>
24.	Кипарисовик Лавсона	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>
25.	Рододендрон жовтий	<i>Rhododendron luteum</i>
26.	Самшит дрібнолистий	<i>Buxus microphylla</i>
27.	Самшит вічнозелений	<i>Buxus Sempervirens</i>
28.	Спірея Вангутта	<i>Spiraea vanhoutten</i>
29.	Форзиція проміжна	<i>Forsythia intermedia</i>
30.	Чубушник	<i>Philadelphus 'Virginal'</i>
31.	Сосна звичайна	<i>Pinus sylvestris</i>
32.	Ялина європейська	<i>Picea abies</i>
33.	Ялина колюча	<i>Picea pungens</i>
34.	Ялина колюча ф-ма сиза	<i>Picea pungens</i>
35.	Ялиця біла європейська	<i>Abies alba</i>
36.	Туя західна	<i>Thuja occidentalis</i>
36.	Ялівець козачий	<i>Juniperus Sabina</i>
38.	Ялівець горизонтальний	<i>Juniperus horisontalis</i>
39.	Ялівець звичайний	<i>Juniperus communis</i>

Кращими при поглинанні звуків та ефективними пилоуловлювачами є дерева і чагарники з щільною кроною, великими листками, великою чисельністю дрібного гілля та тривалим періодом обліщення. До таких рослин відноситься клен гостролистий, що є включеним до асортиментної проектної відомості. До неї також внесені: береза повисла, липа дрібнолиста, які окрім перерахованих позитивних властивостей мають доволі декоративне листя та ароматні квітки. До цієї категорії також відноситься горобина звичайна з дуже декоративними плодами. Із чагарників ппланується висаджування гарноквітучого бузку звичайного, жасмину, з хвойних – ялівець звичайний та козачий, самшит вічнозелений, які гармонійно доповнюють

створені композиції. В центральній частині перинатального центру, по його правій стороні, та на задній частині головного корпусу перинатального центру планується створення зони спеціальної відпочинку, яка включатиме газон, лавочки та квіткову клумбу.

Квіткове оформлення, виконано за принципом створення невеликої ділянки саду неперервного цвітіння, та буде представлено у вигляді міксбордеру площею у 17 м². На задньому плані планується висадка бузку звичайного, жасмину та форзиції. На задньому плані також представлена липа дрібнолиста, яку плануємо досадити до існуючих насаджень. На передній план планується висаджування самшиту вічнозеленого, який стриждеться у вигляді кулі. На середньому плані квітника планується розміщення привабливих ранньоквітучих видів: чорнобривці, лаватера, хоста, бегонія та доповнення айстрами цієї квітучої композиції. Декоративно-квіткова композиція буде гарно сприйматися з головного корпусу перинатального центру протягом весняно-осіннього періоду.

У центральній частині території перинатального центру буде створено звичайний садово-парковий газон. Його влаштування планується проводити методом посіву газонних трав з використанням травосуміші злаків - мітлиці білої та тонконогу лучного, які створюють доволі однорідний за кольором, щільний та стійкий до значного антропогенного навантаження газонний покрив. Доволі важливим моментом в умовах території перинатального центру є влаштування спеціальних місць для відпочинку та милування навколишніми краєвидами. Місця відпочинку тут обов'язково є необхідні, оскільки сад без них матиме незавершений вигляд.

Невід'ємним елементом благоустрою території перинатального центру є створення зони відпочинку при влаштуванні альтанки з розташуванням лавочок на задньому дворіку для відвідувачів.

Перспективним для оцінки стану зелених насаджень території перинатального центру є проведення фітопатологічної та ентомологічної експертизи існуючої рослинності.

РОЗДІЛ 5. АГРОТЕХНІКА НА ТЕРИТОРІЇ САДОВО-ПАРКОВОГО ОБ'ЄКТУ

5.1. Календарний план графік виконання робіт

При будівництві та озелененні будь-якого садово-паркового об'єкту необхідно розробити проект організації робіт.

У процесі зеленого будівництва проводиться цілий комплекс робіт, не лише по озелененню - вертикальне планування території, прокладання водопроводу, каналізації, електромереж, будівництво водойм, фонтанів, паркових доріжок, сходів, підпірних стінок, малих архітектурних форм та ін.

Тому для кожного конкретного об'єкта необхідно встановити перелік робіт, характер їх виконання, обсяг, терміни та черговість.

Проект організації робіт повинен бути складений проектною організацією. Він включає: календарний план-графік робіт, графік завезення матеріалів, календарний план механізованих робіт і план організації території об'єкта.

Календарний план розробляється для визначення строків виконання робіт із завезенням матеріалів для будівництва, а також визначенням механізмів та транспорту, потребу в інструментах та знаряддях.

Отже, в табл. 5.1 вказано перелік виконуваних робіт по озелененні та благоустрою об'єкта, зазначені терміни виконання робіт. В термін виконання робіт по озелененню даного об'єкта входять місяці року, які розбиті подекадно.

5.2. Агротехніка створення та утримання насаджень

Висаджування дерев на постійні місця зростання. Місця для посадки деревних саджанців відмічаємо кілками, контури котлованів для посадки чагарників в групи прокреслюємо лінією садовою лопатою. Місця для висаджування живоплоту розмічаємо, натягуючи шпагат між кілками в точках на початку та на кінці посадок.

а) садіння дерев

Ями рекомендується викопувати під саджанці за 7-10 днів до посадки. Верхній шар ґрунту складають на один бік ями, підґрунтовий шар - на інший. Після викопування яму на 2/3 об'єму засипають рослинним ґрунтом. Перед засипкою, дещо відступивши від центру, забивають посадочний кіл (завтовшки 5-6 см) і насипають землю горбочком. Саджанці обережно виймають і оглядають корені; пошкоджені вирізають гострим садовим ножом або секатором. Саджанці опускають в яму на горбик, розправляючи корені ближче до посадочного колу. Перекидають планку через яму, яка вкаже рівень землі по центру ями. Коренева шийка повинна знаходитися на 5-8 см вище рівня планки, щоб після осідання рослина опинилася на рівні поверхні. Засипають яму землею, ущільнюючи кожен шар. Встановлюють валик із ґрунту по периметру ями. Після посадки саджанці прикріплюють до колів джгутами зі шпагату або хомутиками.

Полив здійснюється до значного насичення ями водою; норма - 30-50 л на одну рослину. Після осідання ґрунту замінюють або підправляють підв'язки. Верхню підв'язку роблять у самого кінця колу. Під підв'язкою стовбур обгортають мішковиною. Після підв'язки колі підпилюють навскіс до дерева, а зрізи заокруглюють ножом.

Садіння чагарників

Чагарники висаджують у підготовлені котловани, заповнені ґрунтом на 15-20 см вище поверхні ділянки. Корені вільно розподіляються по ґрунту у відкритій ямі, потім засипають землею і ущільнюють її носком ноги. Після посадки по периметру котловану влаштовують ґрунтовий валик для утримання води при поливі. Норма поливу - 20-30 л на одну рослину. Поверхню посадкового місця вкривають дрібним торфом або рубленою травою.

Чагарники в живоплоті та бордюри висаджують у траншеї, засипані на 3/4 рихлим удобреним ґрунтом. Рослини висаджують по шнуру на рівній відстані одну від одної, перевіряючи точність лінії ряду через кожні 3-5 м.

Після посадки землю у межах траншеї розрівнюють, а по краях насипають валик із ґрунту висотою 8-10 см для утримання води при поливі. Норма поливу - 10-15 л води на кущ. Після осідання ґрунту рослини вирівнюють, додають ґрунт і мульчують поверхню. Легка стрижка живоплоту секатором проводиться після посадки.

Догляд за деревами та чагарниками

Основна увага повинна бути звернута на кореневу систему і допомогу у відновленні фізіологічно активних коренів. Під час весняних посадок рослини потребують постійного поливу зі стимуляторами росту, наприклад, калійною сіллю індолілукусуної кислоти (гетероауксину). Норми внесення гетероауксину для догляду:

- Стандартні саджанці чагарників - 5 л (0,002%).
- Саджанці дерев - 10 л (0,002%).

За сезон рослини слід поливати не менше 7-10 разів в залежності від погоди. Перед поливом оправляють валики лунок, мульчу відгрібають. Полив виконують із шлангу, повністю заповнюючи лунку водою. Після всмоктування води поверхню посадкового місця підрівнюють, поправляють валики, мульчуючи матеріали для запобігання висихання.

Кращий час для поливу - ранок, вечір або ніч; оптимальна температура води - 15-25 °С. Зрошення наземної частини рослин проводять рано вранці або ввечері з шлангів з насадками, що розпилюють воду, при нормі 2 л/м² поверхні крони. Хвойні зрошують навесні, щоб змити забруднення, додаючи у воду мильний розчин ОП-7 або ОП-10 у концентрації 0,2-0,3%.

У весняний та весняно-літні періоди максимального росту коренів рослини слід забезпечувати елементами ґрунтового живлення та водою. В осінній період і наприкінці літа під час активізації росту коренів забезпечення рослин фосфором, калієм та водою підвищує їх стійкість у зимовий період.

Внесення добрив. Органічні добрива розподіляють рівномірно по пристовбурній площі по проекції крони, дещо відступивши від кореневої

шийки рослини. Після розподілу добрива вносять в ґрунт, тобто перекопують поверхню площадки. Органічні добрива можна вносити в рідкому вигляді, попередньо готуючи розчини. Коров'ячий гній та гнійну рідину необхідно розвести у співвідношенні 1:5, пташиний послід 1:15; норма внесення під рослини 20-25 л/м пристовбурної площадки для дерев та 15-20 л/м - для чагарників. Органічні добрива вносять під дерева та чагарники один раз на 3-4 роки.

Догляд за наземною частиною рослин.

Всі порізи кори та деревини необхідно згладити гострим садовим ножом, щоб поверхня рани була рівною. Потім слід нанести шар масляної фарби на оліфі або змастити садовою замазкою. Для попередження сонячного опіку кору рослин з ніжною корою можна фарбувати сумішшю ґрунту і гашеного вапна. Пошкоджену при опіках кору зрізують гострим ножом та замазують масляною фарбою. Розчищену порожнину дупла, яка утворилася внаслідок бактеріальної гнилі, покривають 3-5% розчином мідного купоросу або 3% розчином кремнійорганічної смоли. Дупла покривають кам'яновугільним лаком, а потім закладають пломбу. Для пломбування дупел можна застосовувати бітум з деревною тирсою.

Види обрізки

Існують три основні види обрізки: формувальна, санітарна, омолоджуюча.

- **Формувальна обрізка** застосовується для збереження крони рослини або надання їй відповідної форми. У молодому віці проводиться слаба обрізка (прищипка пагонів) на одну, дві, іноді три бруньки, не більше 20-30% річного приросту. У середньому віці проводять укорочення пагонів до 50%.
- **Санітарна обрізка** проводиться протягом всього періоду вегетації, вилучаючи гілля біля самої їх основи; пагони вилучають над брунькою, ретельно зберігаючи її. Великі гілки та пагони необхідно підпилювати в

декілька прийомів, перший пропил роблять на відстані від стовбура та на глибину декількох сантиметрів. Другий розміщують на 2-5 см вище від першого; пеньок, що залишився, випилюють запліднице із стовбуром.

Типи чагарників та їх обрізка

- Чагарники із зимуючими квітковими бруньками обрізають влітку після цвітіння. Вирізають старіючі скелетні гілки, вкорочують надмірно довгі пагони поточного року.
- Чагарники з не зимуючими або літніми бруньками обрізають в період спокою, тобто пізньою осінню або рано навесні. Вкорочують частину минулорічних пагонів, залишаючи кілька бокових бруньок.
- Чагарники із зимуючими та літніми бруньками обрізають після цвітіння, проріджуючи старі, ослаблені та всихаючі гілки.

Живоплоти

У молодому віці живоплоти обрізають 2-3 рази за сезон. При досягненні повної декоративності чагарників обрізку проводять: для швидкоростучих - 4-6 разів, для повільноростучих - до 3 разів. Першу обрізку здійснюють у березні-квітні, до розпускання бруньок, наступні - по мірі втрати чіткості поперечного профілю живоплоту.

Санітарна обрізка спрямована на вилучення хворих, всихаючих та пошкоджених гілок. Її проводять щорічно протягом вегетаційного періоду.

Дощування крон рослин. Пил, димові та газові викиди, що осідають на листі, вилучають шляхом обприскування рослин спеціальними розчинами, які містять воду та миючі препарати. Препарати миючої дії застосовують в наступних концентраціях: 0,1- 0,2% -ний розчин - в першій половині літа; 0,2- 0,3%-ний розчин - в другій половині літа. Дощування здійснюють за допомогою дрібнокрапельного обприскування до повного зволоження листя та хвої рано вранці (до 8 год.) або ввечері (після 19-20 год). Обприскування проводять по мірі забруднення листя, кратність обробки 1-2 рази для листяних

порід, 2-3 рази - для хвойних порід за період вегетації. Хвою обмивають перший раз відразу ж після танення снігу, а листя - літом по мірі забруднення.

Влаштування газонів. Для створення звичайних газонів використовують злакові трави з різними типами кущення: кореневі, рихлокущові та коренево-рихлокущові. Для цього застосовують суміш із тонконога лучного, костриці червоної та райграсу пасовищного.

Перед влаштуванням газонів готують основу, яка складається з підстеляючого шару та кореневого ґрунтового шару родючої землі. Товщина верхнього кореневого шару ґрунту повинна бути не менше 12-20 см. На ділянках, відведених під газони, проводять рихлення підстеляючого шару та вносять мінеральні добрива. Приблизні норми внесення добрив, кг/га: азотні - 20-30, фосфорні - 40-60, калійні - 30-40. Після декількох днів проводять боронування. Після завезення рослинного ґрунту поверхню прикотковують катком масою 75-100 кг.

Висівання та догляд. Дрібне насіння газону (тонконіг, мітлиця) висівають на глибину 0,5-1 см, більше крупне (райграс, вівсяниця) - на глибину 2-3 см, після чого мульчують торф'яною крихтою по всій поверхні ділянки. Основною вимогою до гарного газону є однорідність його травостою. Газонні суміші мають бути простими і містити трави, здатні утворювати однорідну дернину.

Висівати суміш краще у другій половині серпня-вересня. Сіяти слід у день без вітру на суху поверхню ґрунту, попередньо оброблену граблями. Після висіву насіння легко прикривають землею. При сприятливій погоді сходи з'являються через 5-10 днів, і молоді рослини починають швидко рости.

Догляд за газонами. Догляд за газонами включає такі заходи: полив, механічну обробку дернини, внесення добрив, боротьбу із шкідниками, ремонти та скошування.

Полив газону здійснюється за допомогою шлангів із розбризкуючими насадками, підключених до водопровідної мережі на невеликих ділянках. Загальна кількість поливів за сезон може складати від 5 до 20 разів та більше.

На піщаних ґрунтах поливи повторюють кожні 5-7 днів. Поливають газони відразу після скошування травостою.

Скошування та ремонт. Без регулярного скошування неможливо досягти нормального травостою і стійкого дернового покриву. Кращий час для стрижки - ранок або вечір. Молодий газон необхідно скошувати, коли пагони досягнуть висоти 15-20 см. Кратність скошування партерних та звичайних газонів - 1 раз на декаду, в середньому за сезон травостій стрижуть 5-10 разів. Останнє скошування в сезоні проводять приблизно за 25-30 днів до настання морозів. Невеликі ділянки скошують ручними косарками з шириною захвату 30 см. Газони скошують паралельними смугами, причому напрямом цих смуг при кожній стрижці має бути різним, щоб зменшити хвилястість травостою.

Добрива в сухому вигляді розсівають по ділянці газону. Підживлення мінеральними добривами проводять у визначеному співвідношенні між основними поживними елементами (табл. 5.1):

Таблиця 5.1

Співвідношення між основними поживними елементами та мінеральними добривами при підживленні газонів

Назва добрив	Кількість добрив, г/м		Строки підживлення
азотні	12	24	Весна, відразу після танення снігу
фосфорні	18	36	
калійні	30	54	
азотні	10	20	Після першого скошування
фосфорні	15	30	
калійні	25	45	
азотні	18	36	В період інтенсивного пагоноутворення
фосфорні	27	54	
калійні	45	81	

Основний профілактичний захід по боротьбі з бур'янами –систематичне скошування травостою. Боротьбу з будяками проводять шляхом хімічного впливу на будяки. Рекомендується наступна суміш добрив: 3 ч сірчанокислового амонію, 1 ч обезводненого залізного купоросу, 20 ч піску або компосту. Норма внесення - 130-200 г на 1 м²; вносити суміш 4-6 разів в місяць по вологому

ґрунті. На практиці застосовуються наступні гербіциди: 2М-4ХМ; 2,4-Д та ін. Препарати застосовують один раз на сезон. Найбільш ефективний час – кінець травня - початок червня, через 2-3 дні після скошування травостою.

Прочісування та проколювання газону. Прочісування - це обробка поверхні дернини за допомогою спеціальних металевих або ротаційних щіток, яка дозволяє видалити сміття та стару відмерлу траву. Проколювання - це обробка за допомогою спеціальних борін або голчастих катків, яка руйнує повстяний шар, що перешкоджає нормальній життєдіяльності травостою. Зазвичай роблять 200 проколів на 1 м² газону.

Землювання газону полягає у нанесенні шару перегною завтовшки 2-4 см. Цю роботу проводять через кожні 2-3 роки, восени після останнього скошування.

Ремонт газонів. Ремонт газонів включає відновлення травостою на локальних ділянках. Проводять рихлення вищипаних ділянок, підсіпку рослинного ґрунту, програблювання та вирівнювання поверхні, підсів насіння газонних трав з їх наступним закопуванням. Проріджені травостої підсівають після рихлення дернини та внесення добрив з наступним поливом. Поверхню газону обробляють дисковими боронами, вносять добрива та прикотковують.

Влаштування квітників. Товщина родючого шару повинна бути не менше 20-40 см. Спочатку планують і очищають ділянку, потім засипають ґрунт, заправлений добривами (гній - 80 г/м², азот - 10 г/м², фосфор - 9 г/м², калій - 10 г/м²). Підготовку ґрунту здійснюють за 2-3 тижні до посадки рослин. Перед посадкою ґрунт вирівнюють граблями. Потім територію розбивають на ділянки в залежності від видів рослин.

Багаторічники, що зимують в ґрунті, висаджують рано восени, а ті, що не зимують, - пізно восени. Їх надземну частину обрізають гострим ножом, а корені очищають від ґрунту та зберігають у спеціальних сховищах. У другій половині зими їх пророщують у теплицях та парниках, а навесні висівають. Рано навесні висівають однорічники з добрим вегетаційним періодом

(антирімум, флокси та ін.). Насіння теплолюбних однорічників (цинія, настурція) висівають у другій декаді травня.

Перед висадкою однорічників за 2 тижні готують місця посадки. Краї квітників повинні знаходитись на 5-10 см вище за оточуючі газони та бути обмежованими сухою смугою доброго дерну. Посадку здійснюють вручну, викопуючи ямки необхідного розміру за допомогою совків, щоб корені не загиналися, а саджанці висаджувалися трохи глибше за кореневу шийку. Між квітковим бордюром та окантовуючими рослинами залишають зазор, щоб бордюр не зрісся з ними. Ділянки газону, які не ввійшли у квітник, одразу засівають, подвоюючи норму висіву. Насіння трав поряд з квітником посипають шаром торф'яної крихти 1-1,5 см, таким же шаром покривають весь квітник.

Квітники також можна влаштовувати способом посіву насіння квітів безпосередньо у підготовлений заздалегідь ґрунт. Посів здійснюють рано навесні, як тільки відтане ґрунт, підготовлений з осені. Сходи необхідно прорідити 1-2 рази.

Полив та догляд за квітниками. Інтенсивний та регулярний полив особливо важливий у період росту, бутонізації та цвітіння рослин. Відносна вологість ґрунту у ці періоди повинна складати 70-80% для вологолюбних рослин та 60-70% для посухостійких. Норма поливу для однорічників - 15-20 л/м², для багаторічників - 30-40 л/м². Кратність поливу у період інтенсивного росту може коливатися від 3-5 разів на сезон у лісовій зоні до 7-10 разів у степовій зоні. Багаторічники потребують додаткового поливу в період закладки та формування органів відновлення. Полив краще здійснювати у вечірній час або рано вранці. У спеку поливи збільшують.

Для збереження вологи та збільшення повітреобміну проводять рихлення квітників. Перше рихлення здійснюють рано навесні, як тільки просохне верхній шар ґрунту, наступні - до змикання рослин. Ґрунт під рослинами з поверхневим розташуванням коріння рихлять на глибину 3-5 см, під рослинами з горизонтальним корінням - на глибину 2-3 см, навколо

окремих груп рослин. Ґрунт навколо багаторічників з наростаючим догори корінням (геленіум, дельфініум, примула) рихлять дуже обережно, не глибше 3 см, на відстані 10 см від куща.

Мульчування покращує умови росту багаторічників. В якості мульчі використовують торф або торфокомпости. Мульчу наносять шаром 2,5-3 см для нових квітників та 5-8 см для 4-5 річних. Строк мульчування - початок весни до розвитку нових пагонів; повторне мульчування проводять 1 раз на 2-3 роки.

Мінеральне живлення квіткових рослин. Правильне забезпечення мінерального живлення (азот, фосфор, калій) визначає ріст і розвиток квіткових рослин. Азотне живлення сприяє росту пагонів, надає листю темно-зелений колір, уповільнює старіння рослин. Азотні добрива вносять весною та на початку літа. Фосфорне живлення підвищує морозостійкість, прискорює цвітіння та плодоношення. Фосфорні добрива вносять у борозни при посадці або восени при рихленні ґрунту, у літній період - у розчинному вигляді. Калійні добрива підвищують морозостійкість, сприяють кращому поглинанню азоту та накопиченню крохмалю в цибулинах, бульбоцибулинах, кореневищах. Найвища потреба в калії спостерігається у період бутонізації та цвітіння.

Догляд за багаторічниками. Навесні видаляють відмерлі пагони та лист, а в подальшому відцвілі суцвіття та квіти, не очікуючи їх відмирання, а також надломлені та всихаючі пагони. Восени, до настання морозу, вилучають надземні частини у рослин з незимуючими пагонами, обрізаючи на половину, а весною, після танення снігу, перед рихленням, пагони, що лишилися, вилучають до основи. У хворих рослин пагони зрізують до основи, а хворі ділянки обробляються фунгіцидами.

Боротьбу з бур'янами слід вести систематично. Значну частину бур'янів вилучають при рихленні ґрунту. При підготовці ґрунту під квітники ділянку рекомендують обробляти її препаратом 2,4Д з розрахунком 0,2-0,3 г/м²; з

гербицидом можна поєднувати використання аміачної селітри, при цьому витрату гербициду слід понизити в 2 рази.

Захист рослин від хвороб та шкідників. Шкідники та захворювання наносять значної шкоди рослинам, що призводить до зниження їх декоративності та погіршення загального вигляду-рослин, часом навіть до їх відмирання. Хвороби, які викликані грибами, бактеріями, вірусами, призводять також до ослаблення рослин, оскільки через вплив патогенну порушується фізіологічний процес. Рослини стають естетично непривабливими, що природно, справляє неприємне враження на людину.

Всі корисні властивості декоративних зелених насаджень можуть проявитися, якщо за ними буде здійснюватися належний догляд.

Для організації робіт по захисту рослин необхідно враховувати екологічні вимоги рослин, а також екологічні умови, що склалися в тих населених місцях, де створюються ці насадження.

Для захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб необхідно: для кожної рослини знати видовий склад шкідників та патогенної мікрофлори, умови, що сприяють розвитку шкідників, хвороб, шляхи зараження рослин і поширення шкідників та збудників хвороб, пори шкідливості інтенсивність розвитку хвороби.

Ці знання необхідні для визначення спрямованості проведення спеціальних заходів по захисту.

Для правильного планування захисних методів необхідна добре організована служба нагляду та прогнозу. Особливу увагу потрібно звертати на короткотермінові прогнози. Підбір стійких до шкідників та хвороб рослин, причини, що обумовлюють цю стійкість, також і важливими моментами в захисних заходах.

Методи боротьби із шкідниками та захворюваннями за принципом їх дії та техніки, що застосовується, поділяють на агротехнічні, механічні, фізичні, біологічні, хімічні та інтегровані.

Великої шкоди завдають не тільки шкідливі комахи та збудники хвороб, але і бур'яни. Забираючи воду і живильні речовини, вони пригнічують розвиток рослин, знижують їх декоративні якості. Між бур'янами великої шкоди завдають перш за все пирій повзучий, будяк польовий, хрестівник звичайний та ін.

Боротьбу з бур'янами слід проводити з використанням комплексу заходів, що включають як профілактичні, так і винищувальні засоби. Це агротехнічні, біологічні, хімічні методи.

Агротехнічні методи полягають в ретельному очищенні насіння від бур'янів, знярядь, ґрунтосуміші; знищення бур'янів на дорогах та обочинах.

Біологічні методи, використання здатностей культурних рослин заглушати бур'яни, застосування комах-паразитів та нематод, використання фітопатогенних мікроорганізмів.

Хімічні методи включають використання хімічних препаратів-гербіцидів. Наприклад: атразін - 50%-ний порошок, що змочується, білого або сірого кольору. Застосовується: доза 2-3 кг/га. Неотруйне. Пропазін - 50%-ний порошок, що змочується, доза 1.5-3 кг/га, слаботоксичний. Діурон - 80%-ний порошок, що змочується. Використовується в дозі 2-3 кг/га, слаботоксичний. Аміачні солі 2.4-Д. Темно-бура рідина. Використовується в дозі 1.5 кг/га та ін.

Шляхи боротьби з основними видами шкідливих комах.

Боротьба з трипсами. При появі трипсів заражені рослини обробляють карбофосом 0.2 % з додаванням 1% препарату ЗО.

Боротьба з щитівками та з псевдощитівками. Рослини обробляють препаратом ЗО. Літом обробку проводять в перших числах липня і в серпні.

Боротьба з тлею. Рослини обробляють 2.5% препарату ЗО. Використовують кокценеліди, золотоочку, хармонію; настойку тютюнового порошку, листя евкаліпту, сосни.

Боротьба з кліщами. Обробляють рослини 2% мінерально-масляною емульсією, 0,1% карбофосом. Для знищення використовують золотоочок, сонечок, стеторус та ін.

Боротьба із слизнями та гризунами. У боротьбі із цими шкідниками важливо утримувати чистоту на ділянці. На території, де знайдені слизні, розсіюють дрібнорозтовчений залізний купорос в розрахунку $10\text{г}/\text{м}^2$ або опилують ґрунт вапном ($25\text{ г}/\text{м}$). Для боротьби з мишами використовують чорну бузину.

ВИСНОВКИ

Перинатальний центр є самостійним лікувально-профілактичним закладом 3-го рівня надання спеціалізованої висококваліфікованої медичної допомоги жінкам, вагітним з акушерською та екстрагенітальною патологією, роділлям та породіллям, новонародженим

З існуючих насаджень у більшій кількості на території родильного будинку представлені такі види рослин як тополя тремтяча та береза повисла. Їх фітосанітарний стан оцінюється як добрий.

При організації благоустрою та озеленення території перинатального центру використано різноманітні композиційні прийоми та видовий склад насаджень, враховуючи призначення об'єкта. Однозначно враховувались санітарно-гігієнічні умови до території, а також природнокліматичні умови району, в якому розташований об'єкт. Велика увага при цьому приділяється функціональному зонуванню з метою забезпечення необхідного природоохоронного, відпочинкового режимів призначення окремих зон.

Запроектовано прогулянкові та відпочинкові зони, оснащені малими архітектурними формами у вигляді лавочок та пересувними квітковими контейнерами, газони з клумбами у пейзажному стилі, що створює відчуття затишку і гармонійно поєднується із запропонованими видами дерев і чагарників. Регулярними прийомами використовувались, формуючи входи та центральні алеї, які ведуть до лікувальних корпусів.

Кращими при поглинанні звуків та ефективними пилоуловлювачами є дерева і чагарники з щільною кроною, великими листками, великою чисельністю дрібного гілля та тривалим періодом облищення. До таких рослин відноситься клен гостролистий, що є включеним до асортиментної проектної відомості. До неї також внесені: береза повисла, липа дрібнолиста, які окрім перерахованих позитивних властивостей мають доволі декоративне листя та ароматні квітки. До цієї категорії також відноситься горобина звичайна з дуже декоративними плодами. Із чагарників ппланується висаджування гарноквітучого бузку звичайного, жасмину, з хвойних – ялівець

звичайний та козачий, самшит вічнозелений, які гармонійно доповнюють створені композиції. В центральній частині перинатального центру, по його правій стороні, та на задній частині головного корпусу перинатального центру планується створення зони спеціальної відпочинку, яка включатиме газон, лавочки та квіткову клумбу.

Квіткове оформлення, виконано за принципом створення невеликої ділянки саду неперервного цвітіння, та буде представлено у вигляді міксбордеру площею у 17 м². На задньому плані планується висадка бузку звичайного, жасмину та форзиції. На задньому плані також представлена липа дрібнолиста, яку плануємо досадити до існуючих насаджень. На передній план планується висаджування самшиту вічнозеленого, який стриждеться у вигляді кулі. На середньому плані квітника планується розміщення привабливих ранньоквітучих видів: чорнобривці, лаватера, хоста, бегонія та доповнення айстрами цієї квітучої композиції. Декоративно-квіткова композиція буде гарно сприйматися з головного корпусу перинатального центру протягом весняно-осіннього періоду.

У центральній частині території перинатального центру буде створено звичайний садово-парковий газон. Його влаштування планується проводити методом посіву газонних трав з використанням травосуміші злаків - мітлиці білої та тонконогу лучного, які створюють доволі однорідний за кольором, щільний та стійкий до значного антропогенного навантаження газонний покрив. Доволі важливим моментом в умовах території перинатального центру є влаштування спеціальних місць для відпочинку та милування навколишніми краєвидами. Місця відпочинку тут обов'язково є необхідні, оскільки сад без них матиме незавершений вигляд.

Невід'ємним елементом благоустрою території перинатального центру є створення зони відпочинку при влаштуванні альтанки з розташуванням лавочок на задньому дворіку для відвідувачів.

Перспективним для оцінки стану зелених насаджень території перинатального центру є проведення фітопатологічної та ентомологічної експертизи існуючої рослинності.

Благоустрій та озеленення перинатального центру було запроєктованим беручи до уваги особливості відпочинку в установі, зелені насадження на території створювались як високохудожні архітектурно-ландшафтні комплекси, які відіграють важливу естетичну, оздоровчу і лікувальну роль.

Таким чином, раціональне озеленення окремих ділянок позитивно впливають на мікроклімат усієї території та на відвідувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Kolesnikov A.I. Dekorativnaya dendrologiya. Izd. 2-ye, ispr. i dop. - M.: Izd-vo "Lesnaya promyshlennost", 1974. - 704 s.
2. Балабак А.Ф., Варлащенко Л.Г. Роль живоplotів у ландшафтному дизайні. // Навчально-методичний посібник. - Умань: УДАУ, 2005. – 30 с.
3. Балабушка В. К. Хвойні дерева та кущі. / В. К. Балабушка, І. С. Маринич // Дім, сад, город, 2005. – 62 с.
4. Білорусець Є.Ш., Гиль Л.С., Зикова Т.О. та ін. Квітникарство захищеного ґрунту. Київ, 1994. 222 с.
5. Білоус В. І. Декоративне садівництво. Умань, 2005. 296 с.
6. Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво. Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. Київ, 2001. 299 с.
7. Буравченко С. Г., Пивоваров О. Г., Беспала Л. Г. Особливості інтеграції рослин в архітектуру у світових прикладах проектування житла. Теорія та практика дизайну. Садово-паркове мистецтво. Київ: НАУ, 2021. Вип. 24. С. 117-125. doi: 10.18372/2415-8151.24.16299
8. Глазачев Б. О. Посібник майстра зеленого господарства / Б.О.Глазачев, В. В. Пушкар. Київ, 1996. — 184 с.
9. Гудак В.А. Ландшафний дизайн сучасного природного навколишнього середовища. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2008. № 11. С. 46-55.
10. ДБН Б.2.2-5:2011. Благоустрій територій.
11. Дендрофлора України. Дикорослі і культивовані дерева і кущі / ред. М. А. Кохно. Київ : Фітосоціоцентр, 2005. Ч. 2 : Покритонасінні. 716 с.
12. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі / ред. М. А. Кохно. Київ : Фітосоціоцентр, 2002. Ч. 1 : Покритонасінні. 448 с.
13. Закон України "Про освіту" // Відомості Верховної Ради. - 1998. - № 16.
14. Захаров Ю.О., Авдєєва Н.Ю. Проблеми класифікації та використання «зелених конструкцій» у архітектурному проектуванні. International Scientific Journal “Internauka” <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2021-5>.

15. Заячук В.Я. Дендрологія. Львів, 2008. 656 с.
16. Зеленський В. О. Сучасні розробки у ландшафтній архітектурі на прикладі мобільних систем озеленення. Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2016. № 42. С. 259–265.
17. Івченко А. І., Шляхта Я. М. Каталог деревних рослин дендрарію ботанічного саду Українського державного лісотехнічного університету. Львів: Укр. ДЛТУ, 1995. 31 с.
18. Інструкція з технічної інвентаризації зелених насаджень у містах та селищах міського типу України. - Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України 24.12.2001 № 226.
19. Інтродукційний потенціал хвойних в мікроландшафтних дендрокомпозиціях Криворізького ботанічного саду НАН України / А. Ю. Мазур та ін. Science Rise. Biological Science. 2018. № 1 (10). С. 20–25. DOI: 10.15587/2519-8025.2018.124559
20. Інтродукція дерев'янистих ліан та перспективи їх використання в озелененні м. Кривий Ріг / Л. І. Бойко та ін. Вісник Одеського національного університету. Біологія. 2021. Т. 26, вип. 1 (48). С. 17–28. DOI: 10.18524/2077-1746.2021.1(48).232852.
21. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія. Київ, 2003. 199 с.
22. Клименко О.М., Хомич Н.Р. Сучасний екологічний стан навколишнього природного середовища та природоохоронні заходи щодо його покращання // Збірник матеріалів МНПК “Перший Всеукраїнський з’їзд екологів”. Режим доступу: <http://eco.com.ua/content/suchasni-ekologichni-stand-navkolishnogo-prirodnogo-seredovishcha-mista-rivne-ta-prirodookh>
23. Ковальов Ю. В. Аналіз досвіду організації та обґрунтування концепції розвитку розумних міст. Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Київ. 2021. Вип.22. С.41-54.
24. Коршиков І. І., Сулова О. П., Петрушкевич Ю. М. Деревні рослини в умовах промислових міст степу : монографія. Одеса : Гельветика, 2020. 453 с.

25. Коршиков І. та ін. Різноманітність та життєздатність деревних видів вуличних насаджень м. Кривий Ріг. *Science Rise. Biological Science*. 2018. № 3 (12). С. 18–23. doi:10.15587/2519-8025.2018.133186.
26. Косик О.І., Горупаха В.Г., Гуменюк М.О. Використання контейнерного озеленення в міському середовищі. *Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць*. Київ: НАУ, 2020. Вип. 21. С.58-65. doi:10.18372/2415-8151.21.15061.
27. Кохно М. А. Дендрофлора України. Дикорослі та культивовані дерева й кущі. *Голонасінні: Довідник / М. А. Кохно, В. І. Гордієнко, Г. С. Захаренко та ін.* – К.: Вища школа, 2001. – 207 с.
28. Культивована дендрофлора парків і скверів Кривого Рогу: історичні аспекти формування та сучасний стан / Н. С. Терлига та ін. *Вісник Харківського національного університету. Біологія*. 2015. Вип. 2 (35). С. 93–101.
29. Кустовська О. В. Розвиток і трансформація мережі озелених територій великих міст. *Збалансоване природокористування*. 2016. № 2. С. 75–80.
30. Кучерявий В. П. Методичні рекомендації з дисципліни "Озеленення населених місць" для спеціальностей: "Садово - паркове господарство/ В. П. Кучерявий, Р. Б. Дудин. — Львів. 2002. — 35 с.
31. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць. – Львів: Світ, 2005. – 456 с.
32. Кучерявий В. П. Урбоекологія. Львів: Світ, 2001. 420 с.
33. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць. Львів, 2005. 456 с.
34. Левон Ф.М. Створення зелених насаджень в умовах урбанізованого середовища: вимоги, лімітуючі чинники, шляхи оптимізації. *Науковий вісник Українського державного лісотехнічного університету*. 2003. Вип. 13.5. С. 157-162.
35. Лук'янова Л. Етико-естетичний компонент екологічної освіти. *Професійно-художня освіта України*. Київ; Черкаси, 2005. Вип. 3. С. 72-81.
36. Львівська область: природні умови та ресурси / за заг. ред. д-ра геогр. наук. проф. М. М. Назарука. Львів, 2018. 592 с.

37. Назаренко Л., Марискевич О., Шпаківська І. Екологічна ситуація у місті Львові за 2000 рік. Львів, 2002. 74 с..
38. Олійник О. П., Чопик Ю.М. Розвиток органічної архітектури на сучасному етапі. Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. Київ. 2019. НАУ. Вип.18. С.82-89.
39. Правила утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів України. Затверджені наказом Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 29.07.94 N 70.
40. Про затвердження Положення про дошкільний навчальний заклад: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 № 305. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 476.
41. Про зелені насадження міст та інших населених пунктів: Проект Закону України № 4250 від 22.10.2020 р. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc41?Pf3511=55455>.
42. Пушкар В. В. Хвойні у садово-парковому будівництві. / В. В. Пушкар. – К. : 2004. – 284 с.
43. Ткаченко Т. М., Ткаченко О. А. Сучасний стан використання «зелених конструкцій» в урбоценозах. Збірник наукових праць Донбаської національної академії будівництва і архітектури. 2019. № 1 (15). С. 3–30.
44. Токарев Г.С., Вититський А.І., Пилипенко М.П., Федченко Б.О., Лавринович М.В.. Грищенко І.А., Малишко В.Є., Петренко Р.М. Інтеграція природного і штучного середовища в еко-архітектурі. Київ. 2020. С.1-27.
45. Черняк В., Бочелюк О. Озеленення ділянки дошкільного навчального закладу. Тернопіль, 2010. 392 с.
46. Шевченко Л.С. Екологічні аспекти ландшафтного дизайну міського середовища. Проблеми розвитку міського середовища. Київ, 2010. Вип. 3. – Режим доступу: http://lib.sumdu.edu.ua/library/DocDescription?doc_id=284786
47. Щурова В.А. Міський і ландшафтний дизайн. Благоустрій територій різного призначення: конспект лекцій / В.А. Щурова. Київ, 2008. 40 с.